

רע"פ 1905/15 - שוקי משעול נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1905/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

ה המבקש: שוקי משעול

נ ג ד

המשיבת: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחויז בירושלים, מיום 5.2.2015, בע"פ 12-07-37896, שניתן על ידי כב' השופטים: י' נעם; כ' מוסק; מ' בר-עם

בשם המבקש: עו"ד שרון קינן; עו"ד מנחם רובינשטיין

החלטה

1. לפניה בבקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחויז בירושלים (כב' השופטים: י' נעם; כ' מוסק; מ' בר-עם), בע"ג 12-07-37896, ועפ"ג 10895-10-12, מיום 5.2.2015, בגדירו נדחה ערעורו של המבקש וערעור שכנגד שהנישה המשיבת, על פסק דיןו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת ד' שרייזל), בת"פ 2928/06, מיום 2.9.2012.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין - verdicts.co.il

2. נגד המבוקש הוגש כתוב אישום מתוקן בשנית הכלול שלושה אישומים. האישום הראשון, מיחס למבוקש את העבירות הבאות: הפרת סודיות, לפי סעיף 142 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מס ערך מוסף); הפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ופגיעה בפרטיות, לפי סעיפים 2(7) ו-5 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: חוק הגנת הפרטיות). מעובדות האישום הראשון עליה, כי במהלך השנים 2004-2005, עת שימש המבוקש כ厰 ממונה על תחנת מע"מ תל-אביב 1 ו-2, ועובד ציבור כהגדתו בסעיף 34 כד לחוק העונשין, הוא מסר מידע מתייקי לעוסקים במע"מ, אליהם הייתה לו גישה מתוקף תפקידו, למר גבי אפללו (להלן: אפללו), גם שהלה לא יציג איש מן העוסקים הללו מול רשותות מע"מ.

האישום השני, מיחס למבוקש את העבירות הבאות: קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין; וניסיון לקבל דבר במרמה, לפי סעיף 415 ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין. מעובדות האישום השני עליה, כי במהלך השנים 2003-2005, הגיע המבוקש 3 בקשות להחזיר תשלום ביטוח החובה לו היה זכאי במסגרת עבודתו, תוך שהוא טוען להוצאות גבוהות יותר מאשר שילם בפועל. בעקבות כך, קיבל המבוקש החזרים גבוהים יותר מהתשלומיים אותם שילם, במסגרת פוליסות הביטוח.

האישום השלישי, מיחס למבוקש את העבירות הבאות: הפרת סודיות, לפי סעיף 142 לחוק מס ערך מוסף; הפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין; ופגיעה בפרטיות, לפי סעיף 2(7) ו-5 לחוק הגנת הפרטיות. מעובדות האישום השלישי עליה, כי ביום 2.3.2005, מסר המבוקש מידע הנוגע לעוסקים, למר שמואל קלין (להלן: קלין), למורת שהלה לא יציג את העוסק, וחרף העובדה שהמבוקש ידע כי קלין מעוניין לפגוע בעסקיו של אותו עוסק.

3. המבוקש כפר בבית משפט השלום במיחס לו בכתב האישום, בטענה כי לא התקיים בו יסוד המחשבה הפלילית, בכל סעיפי האשמה שהופנו כלפיו. עם זאת, הודה המבוקש, כי הוא נפגש ושוחח עם אפללו ועם קלין, אך טען כי הם מיודיעים משכבר הימים. המבוקש הדגיש, כי באופןם מפגשים הוא לא מסר להם כל מידע סודי ואסור. אשר לאפללו, טען המבוקש כי זה שימוש עבورو מעין מודיעע, מעצם העובדה שהוא נהג להעביר לו מידע על עסקים מסוימים, בתמורה לכך שהמבוקש יעביר לו מידע לגבי עסקים אחרים. ביחס לאישום השני, הבהיר המבוקש כי עשה דבר אשר נדרש לנצל את הזכות למסרים במרמה. בית משפט השלום ציין, כי "תגבות [הmbוקש] לכטב האישום מלמדת על קיום מחלוקת מצומצמת למד" בין הצדדים, וזאת התמקדה בעיקר בסיסוד הכוונה המוחחש על-ידי [הmbוקש] ביחס לכל האישומים; ובאשר לאישום הראשון והאישום השלישי - התפרשנה המחלוקת גם על שאלת סיועו של מידע ' במידע סודי'".

בהכרעת דינו בנוגע לאישום הראשון, ציין בית משפט השלום, כי "הפרשה שעומדת לדין היא פרשה יוצא דופן. זאת, במידה רבה בשל אופיו התשתיתי הראייתי שהונחה בפני בית המשפט. הריאות המרכזיות שהנichaה המאשימה ביחס לאישומים כולם, ולאישום הראשון בפרט, הן קלטות חזותיות (וידיאו) וקלטות שמע (אודיו) - תוצריו האזנת סתר שבוצעה במשרדו של [הmbוקש] במקום העבודה בבניין המכס ביפו. בקלטות מתועדים בדיקות מירבי המפגשים והשיחות שקיים הנאים במשרדו עם אפללו". בית משפט השלום הוסיף וקבע, כי הידיעות שמסר המבוקש לאפללו ביחס לתשעה עסוקים, כוללות פרטיים אישיים ועסוקים, אשר נשאבו מתייקי העסוקים במערכת הממוחשבת, לה יש לmbוקש גישה מתוקף תפקידו, ועל-כן מדובר ב"ידיעות סודיות". בית משפט השלום דחה את טענת המבוקש בדבר היותו של אפללו מודיעע, בקובעו כי טענה זו לא הוכחה ואף

הופרכה על-ידי המשיבה. בית משפט השלום קבע עוד, כי "מעשי מסירת הידיעות לאפללו, לגיבחן חלה חובה סודיות, מהווים פגיעה באמון הציבור בעובדי הציבור, פגיעה בטוהר המידע של פקידי הציבור, ובעיקר פגעה באינטרס הציבור שעליו היה [המבקש] מופקד [...]. המסקנה האחת והיחידה היא, [שהמבקש] פעל משיקולים זרים, שבביסיסם יחסית ידידות עמוקים עם אפללו". בנוסף, קבע בית משפט השלום, כי "הוכחה מעבר לכל ספק הפגעה בפרטיותם של ארבעה עוסקים". לפיכך, הרשע בית משפט השלום את המבקש, במסגרת האישום הראשון, בעבירות הבאות: הפרת חובת סודיות, לפי סעיף 142 לחוק מס ערך נוסף (ריבוי עבירות); מרמה והפרת אמוןיהם, לפי סעיף 284 לחוק העונשין (ריבוי עבירות); ופגיעה בפרטיות, לפי סעיף 2(7) ו-5 לחוק הגנת הפרטיות (ארבע עבירות).

אשר לאיושם השני, קבע בית משפט השלום, כי "עובד מדינה הזכאי להחזיר הוצאותיו מאוצר המדינה, הוצאות ביטוח רכב בכלל זה,-Amor להראות ולהוכיח מה היו הוצאותיו למעשה. דומני, כי מיותר להציג שעליו להראות ולהוכיח מה היו הוצאותיו האמיתיות והכנות". בית משפט השלום שוכנע, כי המבקש היה מודע לכך שהחזיר הוצאות שביקש היה מנופח במכונן, ולא שיקף את הוצאות שהוציאו על-ידו בפועל, בין הביטוח המקיף שעשה. בית משפט השלום הוסיף וקבע, כי "אחת לאחת נדחו והופרכו הטענות שהעלתה [המבקש], שרובן טענות כבושים, ולא הצליחו לעקע כמלוא הנימה את המסת ראייתי שהניחה [המשיבה]". לפיכך, הרשע בית משפט השלום את המבקש בעבירות הבאות: קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין; וניסיון לקבל דבר במרמה, לפי סעיף 415 ביחיד עם סעיף 25 לחוק העונשין.

מכאן עבר בית משפט השלום לדון בראיות שהוגשו בנוגע לאיושם השלישי. בית משפט השלום שוכנע, כי המבקש מסר לפחות נ頓ים סודיים לגבי עסק מסוים, ובכל זאת דיווחיו למע"מ ומוחרר עסוקיו, בהיותו מודע לכך שקלין אינו מייצג את העוסק, ואף מבקש לפגוע בו. בית משפט השלום קבע, כי הוכחו מעבר לספק סביר יסודות העבירה של מרמה והפרת אמוןיהם, אשר יוכssa למבקש, שכן, כאשר "נכנס [המבקש] למאג'ר מידע שלא למטרה לשם קי'ם המאג'ר, הוא עשה שימוש לרעה בסמכותו, וביצע מעשה שרירותי שפגע בזכותו של אחר שהמידע מתיחס אליו, והפר את פרטיו". לפיכך, הרשע בית משפט השלום את המבקש, במסגרת האישום השלישי, בעבירות הבאות: הפרת חובת סודיות, לפי סעיף 142 לחוק מס ערך נוסף; מרמה והפרת אמוןיהם, לפי סעיף 284 לחוק העונשין; ופגיעה בפרטיות, לפי סעיף 2(7) ו-5 לחוק הגנת הפרטיות.

4. ביום 2.7.2012, גזר בית משפט השלום על המבקש את העונשין הבאים: מאסר בפועל בן 5 חודשים, שירוצה בדרך של עבודות שירות; מאסר על תנאי בן 9 חודשים, לביל יעבור המבקש במשך שלוש שנים, עבירה לפי סעיף 142 לחוק מס ערך נוסף, ובעירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין; מאסר על תנאי בן 7 חודשים, לביל יעבור המבקש במשך שלוש שנים, עבירה לפי חוק הגנת הפרטיות, ובעירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין, לרבות ניסיון לעבירה זו וסייע לביצועה; קנס כספי בסך 20,000 ₪ או 3 חודשים מאסר תMORETO.

בגזר דין צין בית משפט השלום, כי "הUBEIROT שUber [המבקש] [...] חמורות כל אחת לעצמה, וחמורים בהצברותן ייחדו". בית משפט השלום הדגיש, כי חומרת העבירות מתעצמת, בין היתר, נוכח מעמדו הבכיר של המבקש ברשות המסים; העובדה שהמבקש ידע כי המידע שאוטו הוא מסר משמש את רשות המסים לשם גבייה ואכיפת דיני המס; ריבוי המעשים, שנעשו בדרך שגרה והימשכו על פני תקופה ארוכה, וכיוצא

בכך. מעבר לכך, הדגיש בית משפט השלום, כי המבוקש "פגע בערכיים חברתיים וציבוריים מוגנים [...] [ו]על באמון הבטתי מוגבל שניתן בו על-ידי המדינה כאשר מינתה אותו לתפקידו הבכיר, ושםה בו מבטחה כי יקפיד למלא אחר דרישות האמון המוצפות ממנו כעובד ציבור; הוא פגע באמון הציבור בעובדי הציבור, בטוהר המידות של תפקידו הציבורי, ובאינטראס הציבור שעליו היה מופקד בתפקידו". במסגרת גזר הדין, נתן בית משפט השלום את דעתו לשיקולים לקולא וביניהם: עברו הנקי של המבוקש; העובדה שהוא שרת את המדינה במסירות, במשך שנים רבות; ואת הרעיה במצבו של המבוקש מבחינה כלכלית ומבחן אישית ומשפחתית, עקב הלייכים המשפטיים המתנהלים נגדו. לאחר זאת, הבהיר בית משפט השלום, כי בכלל הנסיבות והשיקולים לחומרה ולקולא, "ראוי היה לגזר על [המבחן] עונש במקטע העליון של מתחם העונשה [...]" ובכל זאת, החלטי לסתות מתחם העונשה שקבוע, ולאחר עונש החורג מהתוחם כלפי מטה. השיקול העיקרי שהנחה אותו בכך הוא הפער שנוצר בין [המבחן] לבין המעורבים האחרים שנזכרו בכתב האישום ובמהלך המשפט". לאור האמור, גזר בית משפט השלום על המבוקש את העונשים המפורטים ברישא של פסקה זו.

5. המבוקש ערער לבית המשפט המחוזי על פסק דיןו של בית משפט השלום, ומנגד הגישה המשיבה ערעור בגין עונשו של המבוקש. אשר להכרעת הדין, טען המבוקש כי שגה בית משפט השלום בהימנע מליתן החלטה בגין העונשה מן הצדקה שהועלתה על-ידי, כתענה מקדמית. לפי טענתו של המבוקש, הוא "הופלה לרעה על-ידי הגשת כתב האישום נגדו לעומת האחרים שנחקרו אף הם בפרשה זו (אכיפה ברורית), זאת למורת שהובאו בפניו במהלך התיק לגופו כל הנ托נים הנדרשים לכך". בהתייחס לאישום הראשון, השיג המבוקש על הפרשנות שנעשתה על-ידי בית משפט השלום באשר להגדרת תפקידו, כאמור איזורי בראשות המסים, ולפי סעיפים 108-109 לחוק מס ערך נוסף. לטענת המבוקש, "הגדרת תפקידו של [המבחן] הקנתה לו סמכות ושיקול דעת ובלבד שלאו מכוונים היו לטובת המערכת בה עבד [...] מוכוח תיאור תפקידו של [המבחן] עולה כי 'הייתה בסמכותו האפשרות לקיים קשרים עם עסקים וגורמים אחרים'."

משמעות הדבר היא כי לפחות נכלל גם בכלל במוגרת ה'גורמים האחרים'. בגדיר טענה זו, ציין המבוקש, כי הוא הפעיל את לפחות כמודיע, אשר סייפק לו מידע על עסקים מסוימים, ובתמורה הוא מסר לפחות מידע שהתקבש על-ידי. אשר לאישום השני, טען המבוקש, כי טעה בית משפט השלום, בהרשינו אותו בעבירות של קבלת דבר במרמה ובניסוין לקבל דבר במרמה. זאת, משומש שבית משפט השלום, "לא השיכיל להבין לאשרן את מכלול העובדות ותהליכי תשלום דמי ביטוח רכב לעובדי מדינה כלכל ובעניינו של [המבחן] בפרט".

בהקשר לאישום השלישי, טען המבוקש כי שגה בית משפט השלום בכך שלא התחשב בכלל העובדות והראיות. שהיא בהן כדי לתמוך בטענתו ובגרסתו של המבוקש.

במסגרת הערעור שכגンド, טענה המשיבה כי טעה בית משפט השלום שעה שחרג מתחם העונשה לקולא, וזאת מבלתי שפordon השיקולים המצדיקים חריגה מעין זו מתחם העונשה. המשיבה טענה בנוסף, כי שגה בית משפט השלום בקובענו כי נוצר פער ניכר בעונשה בין המבוקש לבין שותפיו, ובכך שנתן משקל מופרז לקולא לפער זה, לצורך קביעת עונשו של המבוקש.

6. בית המשפט המחוזי דחה את ערעוריו המבוקש והמשיבה גם יחד. בגין ערעור המבוקש על הכרעת דיןו של בית משפט השלום, קבע בית המשפט המחוזי כי אין מקום להתערב, באופן כלשהו, במצבים העובדים שנקבעו על-ידי הערכמה הדינונית. אשר לטענה בדבר "הגנהמן הצדקה", אותה העלה המבוקש, קבע בית המשפט המחוזי, כי "לאחר בחינת טענות הצדדים, מקובל علينا כי טענות [המבחן] אין יכולות לעמוד לו לעניין עצם הגשת כתב האישום והרשעתו בדי". **בהתיחס לערעורים הנוגעים למידת העונש, ציין בית המשפט המחוזי כי**

מקובלים עליו השיקולים, לחומרה ולקולה, אשר נשקלו על-ידי בית משפט השלום, לשם קביעת מתחם הענישה. בהתייחס לעונש בתוך המתחם, הדגיש בית המשפט המחויזי, כי "העונש שגורר בית משפט [השלום] הינו ראוי ומידתי. הוא מażן בצורה הולמת בין מכלול הנסיבות הנוגעות לביצוע העבירות, ובכלל זה הנסיבות המחייבות שפורטו לעיל, לבין נסיבותו האישיות של [המבקש] והנסיבות לקולא, אשר נמננו על ידו".

לפיכך, נדחה הערעור על הכרעת דיןו של בית משפט השלום, וככל שמדובר בגזר הדין, נדחו ערעור המבקש והמשיבה.

הבקשה לרשות ערעור

7. המבקש הגיע בקשה לרשות ערעור על הרשותו בדיון ועל העונש אשר הושת עליו, במסגרת גזר דיןו של בית משפט השלום. לשיטתו של המבקש, "במקרה דין ניתן להצביע על אי צדק ברור ומובן ועל עיוות דין ממשי ומוחשי ולא על חשש בלבד. ומשכך יש לקבל את בקשתו למתן רשות ערעור". המבקש טען בבקשתו, כי האזנת הסטר, עליה מבוססת הרשותו, בוצעה שלא כדין. המבקש חזר על הטענה, שהועלתה גם בבית המשפט המחויזי, לפיה שגה בית משפט השלום שעה שנתן פרשנות מצמצמת ודוקנית לתפקידו, בהטעמו מכך שתפקיד זה מצריך הפעלת שיקול דעת, דבר המאפשר לו "לקיים קשרים עם עסקים וגורמים אחרים". עוד טען, כי הוא היה רשאי, במסגרת תפקידו לגייס את אפללו כמודיע ולמסור לו מידע על עסקים מסוימים, בתמורה למידע שיתקבל ממנו לגבי עסקים אחרים. המבקש הוסיף וטען, כי "ערצת הערעור כלל לא התמודדה עם הטענות הערערניות שהעללה המבקש בפניה ואין לגביון כל מצאה וקביעה". המבקש טען בנוסף, כי הבקשה מעוררת את השאלה, האם מוקנה לאדם הנושא בתפקיד ציבורי-מקצועי רם דרג שיקול דעת, ומהו הייקפו של שיקול דעת זה, ולטעنته מדבר בשאלת משפטית כבדת משקל החורגת מעניינים הפרט של הצדדים. אשר לעונש, טען המבקש, כי "בכתב האישום המקורי שהוגש נגד המבקש נמנעה התביעה מלצין כי יש בדעתה לבקש מבית המשפט, באם יואשם המבקש בדיון, להטיל עליו עונש מאסר בפועל. בכל הנסיבות לתקן כתבי האישום על ציר הזמן, שבה היא ונמנעה מלבקש זאת בכתב האישום המקורי".
לפיכך, הוסיף וטען המבקש, כי הימנעות המשיבה מלאזהיר אותו מפני העונש הצפוי לו, עליה כדי מניעות אשר שוללת את היכולת להטיל עליו עונש מאסר.

דין והכרעה

8. לאחר שבנתתי את בקשת רשות ערעור המונחת בפניי, ואת צروفותיה, הגעתי לכל מסקנה, כי בקשה זו אינה עומדת באמות המידה למתן רשות ערעור, לצורך דין ב"גלוול שלישי", כפי שנקבעו בפסקתו של בית משפט זה. בניגוד לטענת המבקש, בקשה זו אינה מעוררת כל שאלה משפטית כבדת משקל או בעלת השלכות רחבות היקף, החורגת מעניינים הפרט של הצדדים לה, וכן, אין מטעור חשש כי נגרם למבקש אי-צדקה, או עיוות דין חמור (רע"פ 131/15 שלביץ נ' מדינת ישראל – הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב (15.3.2015); רע"פ 1647/15 גבע נ' מדינת ישראל (15.3.2015); רע"פ 1498/15 קב נ' מדינת ישראל (10.3.2015)).

לפיכך, דין הבקשה להידוחות מטעמים אלה בלבד.

9. גם לגופו של עניין אין בידי לקבל את טענותיו של המבוקש. בית משפט השלום מיצה את ההחלטה העובדתי הנדרש, לשם בחינת השאלות שעמדו לנגד עינו, ומאחר שמדובר בקביעות עובדתיות ובמצאי מהימנות, נכון בית המשפט המחויז כאשר משך את ידיו מהתערבות בעניינים כגון דא.

10. אשר לטענת המבוקש בדבר הפרשנות המוצמצמת שבה נקט בית משפט השלום, ככל שהדבר נוגע להגדרת תפקידו, סבורני כי אין ממש בטענה זו. לטענת המבוקש, הגדרת תפקידו כוללת "סמכות לקים קשיים עם עסקים וגורמים אחרים", ולכן הוא היה רשאי לגייס את אפללו כמודיע, ולהעביר לו מידע על עסקים מסוימים, בתמורה למידע שקיבל ממנו לגבי עסקים אחרים. ראשית, גרטתו של המבוקש, לפיה אפללו שימוש כמודיע עבورو, הופרכה בריאותו שהוציאו בפני בית משפט השלום. שנייה, וחשוב מכך, יש בהתקשרותו של המבוקש עם אפללו-shell עצמה, כדי להפר את חובהו היסודית והבטשית של כל עובד ציבור באשר הוא, קל וחומר כאשר עסקין בעובד ציבור בכיר. קשיי של המבוקש עם אפללו כללו חשיפת פרטיהם האישיים והעסקים של עסקים רבים, ולא ניתן להצדיק חשיפת פרטיים סודיים אלה על יסוד סמכות כללית, לה הוא טען, "לקים קשיים עם עסקים וגורמים אחרים". בנוסף, לא ניתן להצדיק את מעשיו של המבוקש בהסתמך על סעיפים 108-109 לחוק מס ערף מוסף, ואין צורך להזכיר מיללים בדבר הפגיעה באמון הציבור בעובדי ומנהלתי הציבור, אשר גלומה במעשים מעין אלה. לפיכם, לעניין זה, דבריו של המשנה לנשיא (כתוארו אז) א' ברק, בג"ץ 7074/93 סיסא נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מח(2) (1994, 777, 749).

"אכן, נתילת שוחד, הפרת אמונים ועבירות אחרות הקבועות בדיני העונשין, אשר יסוד של שחיתות (במונח הרחב) טבוע בהן, מסוכנותן לחברה ולסדרי הממשל. הן מכרסמות בעבותות הקושרות אותנו לבני חברה אחת. הן מפרות את האמון של פרט בפרט, ושל הפרט בשלטון. הן מעודדות זלזול ברשויות הציבור ובעובדי הציבור. הן מטפוחות צנויות כלפי רשות המינהל וככלפי הסדר החברתי הקיים. הן פוגמות באמון של הפרט בתפקידו של הכלל, ובכך מערערות את היציבות החברתית".

11. אשר על כן, דין הבקשה לרשوت ערעור להידחות.

12. המבוקש יוכל לבצע את עבודות השירות, ביום 15.4.2015, כפי שנקבע על-ידי בית המשפט המחויז, ובמועד זה יתיצב המבוקש במשרדי הממונה על עבודות השירות, בשעה 08:00, במפקחת גוש מרכז של שירות בתי הסוהר ברמלה, לצורך קליטה והצבה.

ניתנה היום, ד' בניסן התשע"ה (24.3.2015).

שפט